

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

วิวาทะการเป็นผู้นำของพระนางจามเทวี ปฐมกษัตริย์
แห่งอาณาจักรหริภุญไชย

ผู้เขียน

นายชนะรัชต์ สุภาแสน

ปริญญา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร.ชนเศรษฐ์ เจริญเมือง

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องวิวาทะผู้นำของพระนางจามเทวีปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรหริภุญไชย เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานัยสำคัญที่ซ่อนอยู่ในเรื่องเล่าของตำนานสองฝ่ายที่บันทึกความทรงจำเรื่องพระนางจามเทวี ได้แก่ ตำนานฝ่ายวัดและตำนานฝ่ายบ้าน รวมถึงเพื่อศึกษาบทบาทในฐานะผู้นำของพระนางจามเทวี มุมมองและการตีความของนักวิชาการปัจจุบัน โดยวิเคราะห์จากเอกสาร โบราณล้านนาทั้งตำนานฝ่ายวัดและฝ่ายพื้นบ้านที่มีการบันทึกไว้

ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างที่สำคัญยิ่งของตำนานทั้งสองฝ่ายอยู่ที่วัตถุประสงค์ในการนำเสนอ กล่าวคือตำนานฝ่ายวัด ต้องการเผยแพร่เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นหลัก โดยชี้ให้เห็นว่าพระนางจามเทวีเป็นผู้นำพุทธศาสนาเข้ามาในดินแดนล้านนาครั้งแรก เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 13 ส่วนตำนานฝ่ายพื้นบ้านนั้น ต้องการเผยแพร่เกียรติคุณของพระนางจามเทวีในฐานะมนุษย์เป็นดั่งหลัก ด้วยการเขียนที่มีสำนวนอ่านง่าย ชวนติดตาม คล้ายนิทานของตำนานฝ่ายพื้นบ้านนี้เอง มีส่วนสำคัญที่ทำให้เรื่องราวของพระนางจามเทวีเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้พิจารณาจากภาพรวมเนื้อเรื่องที่ตรงกัน ของตำนานทั้งสองฝ่ายแล้วพบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำของพระนางจามเทวี เกิดขึ้นจากบุญญาธิการมาแต่กำเนิด มากกว่าจะเกิดขึ้นเพราะเหตุและปัจจัยในภายหลัง ในอดีตความชอบธรรมในการขึ้นครองราชย์นั้น ขึ้นกับบุญญาธิการเป็นสำคัญ ทั้งด้านเดชนาภาพและพุทธานุภาพ ความเป็นหญิงหรือชายไม่ใช่ประเด็นสำคัญในการขึ้นครองราชย์

ทั้งนี้ตำนานฝ่ายพื้นบ้านจะให้รายละเอียดบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำของพระนาง มากกว่าตำนานฝ่ายวัดว่า พระนางทรงเป็นผู้นำที่ฉลาดทั้งในด้านการปกครองและการสงคราม เป็นทั้งผู้นำทัพและผู้นำศาสนา พระนางใช้ศาสนาเป็นเครื่องหล่อหลอมจิตใจประชาชนที่ต่างเชื้อชาติให้เป็นหนึ่งเดียวได้ โดยก่อให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด

สาเหตุที่ทำให้เรื่องราวของพระนางยังคงเป็นที่รู้จักกันตอกทอดมาถึงปัจจุบัน สืบเนื่องจากบุคลิกภาพของพระนางเป็นหลัก ผู้คนชื่นชอบในความกล้าหาญและความมีเมตตาธรรมของพระนาง ส่งผลให้มีการสร้างบุคลิกกึ่งมนุษย์กึ่งเทพเจ้า โดยเฉพาะในตำนานฝ่ายพื้นเมือง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการผลิตวรรณกรรมเกี่ยวกับพระนางซ้ำแล้วซ้ำเล่าของคนหลายรุ่น ซึ่งยังสืบมาถึงปัจจุบัน การผลิตซ้ำทำให้เรื่องราวของพระนางไม่ถูกลืมเลือนไปจากสังคมลำพูน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Debate on Leadership of Queen Chamdhevi
the First Ruler of Haripunjaya Kingdom

Author Mr.Thanarat Subhasaen

Degree Master of Arts (Political Science)

Independent Study Advisor Professor Dr. Thanet Charoenmuang

ABSTRACT

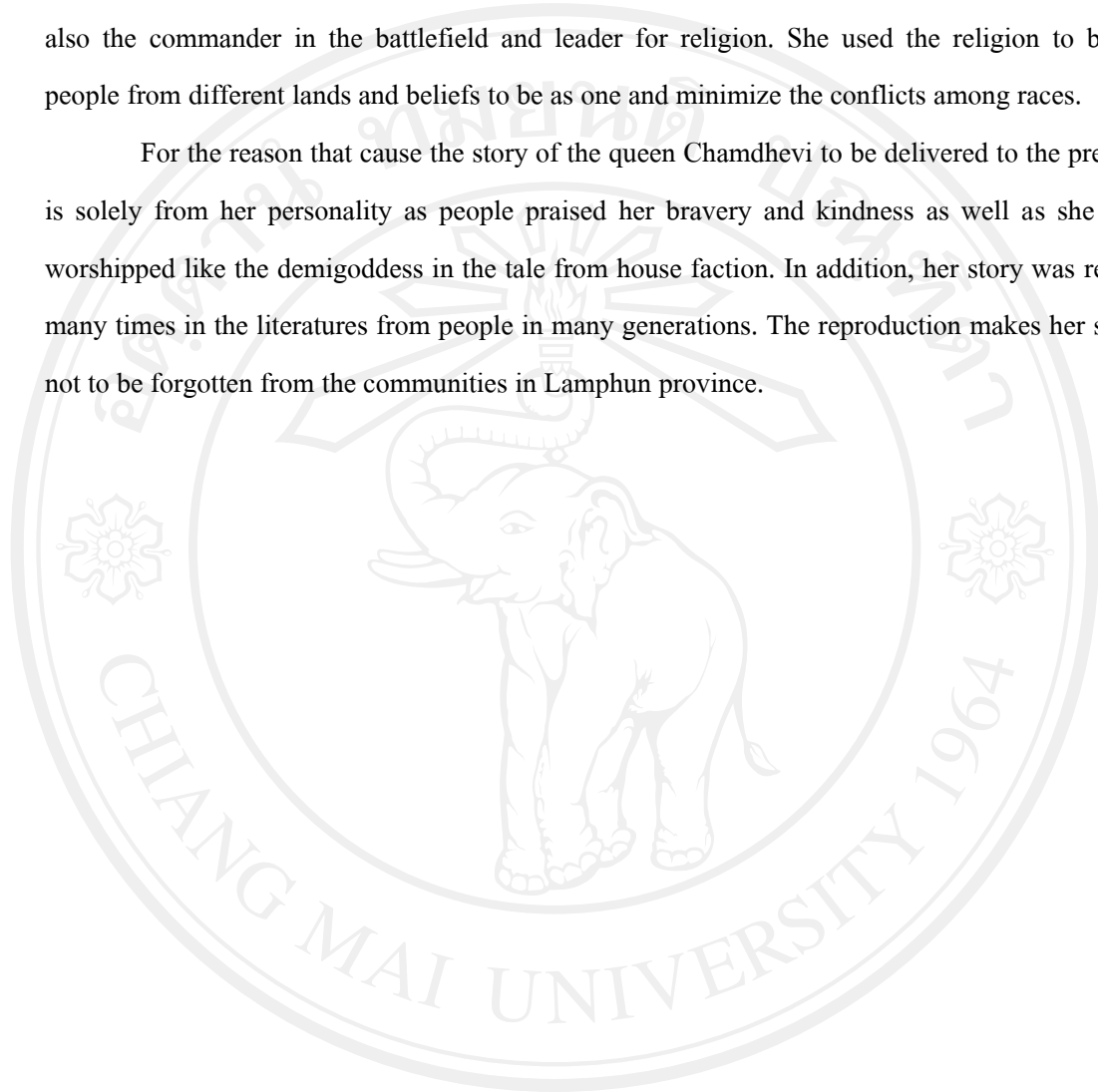
The independent research called “Controversy of Pranang Chamdhevi, the first queen of Hariphunchai Empire” is a documentary research that aimed at the study of hidden significances in the tales of the two factions which are temple and house. Each faction recorded the fascinating memory about the queen Chamdhevi including the case study of her leadership role compared with the viewpoints and interpretations of academicians in the present by analyzing the old Lanna scripts from both temple and house factions.

It was found from the research that the most important difference from both tales is the aim of presentation. The temple faction mainly intended to spread the story related to Buddhism and indicated that the queen Chamdhevi was the one who brought the Buddhism to the land of Lanna for the first time around the 13th Buddhist era while the house faction wanted to tell about the reputation of the queen Chammadhevhi as a human using language that was easy to read and the story was also entertaining like any fables of the house faction. This is the important part that makes the story of the queen Chamdhevi well known better.

After analyzing the overview story from the two factions which are quite similar, it can be proven that the leadership characteristic of the queen Chamdhevi had existed since she was born and not from other causes and factors. In the past, the right to reign depended mainly on the holy blessing which also came with the mighty and holy power. Therefore, being a man or woman is not an important issue in succeeding to the throne.

However, the house faction provided more detail about her leadership more than the temple faction. It can be seen that she was an excellent leader in administration and war. She was also the commander in the battlefield and leader for religion. She used the religion to blend people from different lands and beliefs to be as one and minimize the conflicts among races.

For the reason that cause the story of the queen Chamdhevi to be delivered to the present is solely from her personality as people praised her bravery and kindness as well as she was worshipped like the demigoddess in the tale from house faction. In addition, her story was retold many times in the literatures from people in many generations. The reproduction makes her story not to be forgotten from the communities in Lamphun province.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved